

Sygn. akt II CZ 121/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Bogumiła Ustjanicz

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. H.

przeciwko B. F. i E. F.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 marca 2016 r.,

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 29 maja 2015 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 maja 2015 r. Sąd Apelacyjny odrzucił zażalenie powódki na postanowienie tego Sądu z dnia 12 maja 2015 r. i odrzucił skargę powódki.

Z uzasadnienia postanowienia wynika, że postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2015 r. Sąd Apelacyjny zwolnił powódkę częściowo od opłaty od skargi kasacyjnej, tj. powyżej kwoty 4 000 zł. Profesjonalny pełnomocnik powódki otrzymał opis tego postanowienia w dniu 4 maja 2015 r. i zaskarżył je zażaleniem wniesionym w dniu 6 maja 2015 r. Postanowieniem z dnia 12 maja 2015 r. zażalenie zostało odrzucone jako niedopuszczalne. Pełnomocnik powódki zaskarżył także to postanowienie zażaleniem z dnia 25 maja 2015 r.

Zdaniem Sądu na postanowienie sądu drugiej instancji odmawiające zwolnienia od kosztów sądowych nie przysługuje zażalenie ani do Sądu Najwyższego na podstawie art. 394¹ § 1 i § 2 k.p.c., ani do innego składu sądu drugiej instancji na podstawie art. 394² k.p.c., ponieważ postanowienie to nie należy kategorii postanowień wymienionych w tych przepisach. Analogicznie należy ocenić dopuszczalność zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające zażalenie na postanowienie tego sądu w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych. To oznacza, że również zażalenie powódki z dnia 25 maja 2015 r. podlegało odrzuceniu.

Powołując się na art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm. - dalej: „u.k.s.c.”), Sąd przyjął, że pełnomocnik powódki powinien uiścić opłatę od skargi kasacyjnej w części, w jakiej powódka nie uzyskała zwolnienia od kosztów sądowych, w terminie tygodnia od dnia doręczenia mu odpisu postanowienia o częściowym zwolnieniu od kosztów sądowych, tj. od dnia 4 maja 2015 r.; termin do uiszczenia opłaty upłynął zatem z dniem 11 maja 2015 r. Tymczasem opłata została uiszczona dopiero w dniu 22 maja 2015 r. Skargę należało zatem odrzucić z powodu nieuiszczenia należnej od niej opłaty w terminie.

Sąd podkreślił, że na bieg terminu nie miało wpływu wniesienie niedopuszczalnego zażalenia. Powołał się także na orzecznictwo Sądu Najwyższego, w którym przyjmuje się, że art. 112 ust. 3 u.k.s.c. stosuje się zarówno w wypadku całkowitej, jak i częściowej odmowy zwolnienia od kosztów sądowych.

Postanowienie z dnia 29 maja 2015 r. pełnomocnik powódki zaskarżył w części dotyczącej odrzucenia skargi kasacyjnej. Zarzucając naruszenie art. 398° § 2 k.p.c. i art. 112 ust. 1 i 2 u.k.s.c., wniósł o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że szczególna regulacja zawarta w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. dotyczy zarówno oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w całości, jak i w części (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2011 r., III CZ 70/10, nie publ., z dnia 2 czerwca 2011 r., I CZ 51/11, nie publ., z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 172/11, OSNC-ZD 2013, nr C, poz. 46, z dnia 17 kwietnia 2013 r., V CZ 135/12, nie publ., z dnia 28 sierpnia 2013 r., V CZ 36/13, nie publ., z dnia 23 października 2013 r., IV CZ 69/13, nie publ. a także uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2012 r., III CZP 56/12, OSNC 2013, Nr 6, poz. 70). Użyte w przytoczonym przepisie pojęcie "oddalenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych" nie różnicuje wypadków całkowitego bądź częściowego zwolnienia od nich. Błędny jest zatem pogląd powódki, że przewodniczący sądu nie ma obowiązku wezwania strony zastępowanej przez profesjonalnego pełnomocnika do uiszczenia należnej opłaty od wniesionego pisma procesowego (w niniejszej sprawie skargi kasacyjnej) jedynie wówczas, gdy sąd w całości oddalił wniosek strony o zwolnienie jej od kosztów sądowych. Dla oceny obowiązku przewidzianego w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. nie ma więc znaczenia, w jakim zakresie sąd zwolnił stronę zastępowaną przez adwokata od obowiązku uiszczenia opłaty.

Za przyjętą wykładnią art. 112 ust. 3 u.k.s.c. przemawia także - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 czerwca 2011 r. I CZ 51/11 - cel jego ustanowienia, aktualny także w razie częściowego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, polegający na przyspieszeniu postępowań sądowych oraz

odciążeniu sądów od dokonywania czynności związanych z wzywaniem stron reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników o uiszczenie opłat sądowych w sytuacji, gdy konieczność uiszczenia opłaty i jej wysokość wynika jednoznacznie z przepisów przytoczonej wyżej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz orzeczenia sądu w przedmiocie złożonego przez stronę wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Mając na względzie powyższe zarzut wydania postanowienia w zaskarżonej części z naruszeniem przepisów wskazanych w zażaleniu należało uznać za nieuzasadniony.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

kc

jw